820. 225

A bo Deu l'ajuda

Pessa en un acte, en vers,
original de

Jaume Estapé.

Biblioteca Central Barcelona

Barcelona 1885.

A la Senyoreta
Rosa Gispert.

Li vaig prometre una comedia.

Aquí la té.

Es pllinsa y adotsenada. ¡Meva al fi!

¡Que vol ferhi! L'òm no pot da peras.

Accéptila tal qual es, y no pretenga indagá lo sèu mérit intrínsech, tant escás com abundant ha sigut lo bon desitj en que fou escrita.

Vejí en aquesta dedicatoria lo compliment de una promesa y la sana intenció de qui va fèrla.

Junt ab lo llibre li dona un grapat d'estretas de má

L'autor.

Personatjes.

Laura

Niéves

Enrich

Cassimiro

Senyó Arcís

D. Calisto

Senyó Estera

Acció à Caldas de Monbuy.

Época actual

Acte Unich.

Vestibul d' un establiment de banys: á la dreta lo cancèll d' entrada: á l' esquerra duas portas vidrieras que donan á un jardí; al fondo un' altre porta que obri pas á las habitacions interiors del edifici.

En un angul del vestibul un petit escriptori, voltat per una mampara de fusta que termina en la part superió ab una balustrada: en la paret, y á cada costat, anuncis, itinerari del Ferro-carril, etc; y en lloch convenient un <u>llavero</u> numerat ab varias claus penjant.

Al mitj una taula rodona de noguera ab diferedents periodichs.

Maletas, <u>mundos</u>, farcells, una sombrarera y un ó dos paraigas esparramats per la escena.

Al aixecarse l' telò se sènt lo rel-lotje de la vila que toca las deu.

Escena primera

Sr. Arcis, dret é impacient. Laura, cusint, assentada aprop d' un cusidò. Enrich, assentat tambè, llegint un periodich.

Sr. Arcis. Deixa l' didal y l' agulla
y mòute..... ¡quin petje tèns!

Laura. Ara acabo aquesta embasta;
es questiò d' un minut mès.

Sr. Arcis. Sí, just; pots entretenirte
fènt giras, voras y plechs:
vetaquí tú en lo que pensas.....
¡ab 'ls teus vestits no mès!
Aixècat d' una vegada
y fès lo que tèns que fé.
Tòt just avuy qu' es un dia
de trifulca y mòlta gènt,
que sols mundos y maletas

contemplo per tòt arreu.....

Laura (Ab agrado.) ¡Quin gèni!

Sr. Areu. ¡No tinch la tèva

patxorra, aixó si qu'es cert!

(Senyalant 'ls mundos, maletas, etc. etc.)

¡Mira quin aixam de fato!....

Dintre un quart arriba l' tren

y ab éll puja una familia

que ahí m' va escriure de Reus,

y algú més que no m' recorda,

perqué l' meu tupí ara crech

qu'es com un globo areostátich

de tant abultat y plé.

— Vaya, crida á las minyonas

tòt seguit; menéjat, vés:

qu'endressin tòts aquets bultos

que aquí no es l' puesto séu.

L' bagul y las maletas

van al número disset;

las sombrereras al onse,
y penso que al trenta tres
l' sach de nit y 'ls paraigas;
tót lo altre es de don Josep;
aquell compt que du ulleras,
llarch y prim, y coix d'un peu.
Fe quarto de preferencia:
no recordo si es l' set.

Laura. (Sènsa demostrá disgust: mitj rient y aixecantse.)
¡Ave María, aquest home
quin modo de dá mal temps!
(Lo Sr. Areis se n' va.)

Escena II.

Laura, Enrich.

Enrich. (Deixant de llegi.)
Molt moda l' sèu pare.

Laura. (En actitut d'anarsen.) L' pobre

230

vol teni á tothom content;
com es d' edat corre, crida,
s' atolondra, y no fa res.
En mi descarrega sempre
'ls séus malshumors.... ja ho veig!....
ningú milló que ma filla
pot sufrírlos.

Enrich. És molt cert.

Laura. Apart d' axó, Enrich, es l' home
més competxá que correch,
ab un cor tant franch é ingénuo
com cap altre n' existeix;
(Intencionadament.)
salvant excepcions honrosas,
desde luego.

Enrich (Aceptant la finesa.) Ja s' entent. (Pausa.)
(Despres d' haber contemplat un instant ab certa complacencia á Laura.)

¿I vosté sempre padrina?

Laura. (Ab broma.) ¿I fadrí sempre vosté?

Enrich. ¿No hi ha ningú que suspiri

a Caldas pe'ls seus ullets?

Laura. Ningú.

Enrich. ¿Ningú? ¡Sí qu'es raro!

Laura. ¿Que se 'n burla? No ho es gens.....

¿I vosté no té cap Nayade

ó Silfide en escabetx?...

M' recordo de 'ls seus termes,

senyó vate, com ja veu.

Enrich. (Acostantse á la vora de Laura, ab veu baixa.)

Una n' tinch, si; pero, Laura,

guárdim per ara 'l secret.

Re n' diga á n' en Casimiro.

Laura. Si apenas may parlo ab éll.

Enrich. No hi ha res formal encara,

pero ¿sab? ab palla y temps....

Laura. Dispénsim; sento que l' pare
m' renya.

Enrich. Donchs, vaja: adéu. (Pausa.)
(Seguint ab la vista á Laura que desapareix pe'l fondo.)
¡Qué bona es y qué simpática!...
Quant hi parlo ab m' ella té
una influencia tant dolsa
que m' subjuga á despit mèu.
No es hermosa com la Nieves;
pero.... m' agrada l' mateix.

Escena III.

Enrich. Cassimiro.

Cassimiro. (Pe'l fondo.) I donchs, noy, t' ho repeteixo....
¡en veritat que m' has sorprés!

Enrich. He vingut ab l' pobre avi;
com t' hi dit, que s' fa molt vell
y está atrotinat del reuma.

Cassimiro. ¿Quant t'entornas?
Enrich. ¡Oh, no ho sé!
Penso passá aquí algunos dias.
Cassimiro. Prepáret. Demá es l'Aplech.
Ja t' distreurás.
Enrich. ¿Si? — Tú, escolta:
¿de pollitas com estem?
Cassimiro. ¡Aixis, aixis! Mólta mescla.
Enrich. Com qui diu... ¿de tóts 'ls preus?
Cassimiro. Pero entre ellas n' descolla
una, Enrich.... ¿com t' ho diré?...
Es rossa com una verge
de Murillo, ab uns cabells
que semblan fils d'or, espessos
y ondulats; en fí, un portent.
Ja sabs que sempre las rossas
han sigut lo somni meu.
Enrich. (Rient.) Donchs si has vingut per enrarte

ja t' dich, noy, qu' estas bén fresch.

Cassimiro. Y hasta á mí m' sembla que á n' ella
no li' sóch indiferent.

Enrich. (Ap.). ¿ Rossa diu ? ... ¿ Será la Nieves ? ...
No es lógich semblant recel.
¿ No m' ha dit en cartas: — Vina,
m' moro d' anyorament,
sensa tú viure aquí á Caldas
es com viure en l' desert ? ...

Cassimiro ¿ Y aixó ? ¿ Perqué estás tant motxo ? ...

Enrich. (Aparentant tranquilitat.)
¿ Motxo ? ¡ No faltaba més ! ...
Pensaba en l' ángel que m' deyas;
tú ja sabs jo com so fet,
impresionable y sensible
Y entusiasta de lo bell.

Cassimiro. Es vritat, sempre romántich
y poeta.

Enrich. (Rient.) ¡Sempre l' mateix!

Cassimiro. Vagant per l'espay en busca
de romancos, ó lloguets;
divinisant á las donas,
ó adorantlas al extrém
de ferte esclau voluntari
de tots ls caprítxos seus.

Enrich. (Pegant á Cassimiro copets de má á l'espatlla amistosament.)
¡No tant, no tant! ¡Exageras!...

Cassimiro. ¡Ay Enrich, ja t' conech
que t' dius mardéu!... Enrich, creume:
de las donas n' tinch fet
un estudi tant exacte
que d' allí tróit coneixian sé.
Per só d' ellas sempre triumfo.

Enrich. Si, prou; menos quant succeheix
lo contrari. No pretengas
passá aquí per home llest

ab las donas, que l' més lmice,
viu, y espinilat de clatell,
al devant de la més llossa,
de la de menos talent,
de la més fatua y llanguera
y que més defectes té,
fa tots 'ls papers de l'auca
quant no fa pitjors papers.
Escolta, ¿jo en donas y homes,
¿vols que t' diga franch? ¡no hi crech!
En ellas.... perqué fins saben
allí hònt lo dimoni jeu;
en ells, ó millò, en nosaltres,
per mil rahons que jo m' sè.
Cassimiro. La dona, — no sigas bleda, —
es débil, prompte s' rendeix.
Fingeixli que l' estimas;
pero bèn fingit; y tens

que, ab astucia, se t' entrega
sens tardá com un anyéll.
Parlo per propia esperiencia....
¡de conquistas si n' he fét!
¡Si n' he vendidas de donas
que mes fortas que castells
per l' aspecte, han sigut víctimas
del meu bon tacto y acert!

Enrich. ¿I després d' axó que guanyas?
¿quin es l' premi?

Cassimiro. ¡Ignocent!...
L' desitj, l' goig dolsíssim,
l' amor propi satisfet.

Enrich. (Recalcant la frase.)
¡L' estúpit materialisme!...
¡L' casori no!...

Cassimiro (Contemplant á Enrich casi ab sorpresa.)
¡M' sorprens!.... (Pausa.)

Jo sols cerco divertirme:
l'amor es un passatemps,
una ocupació agradable,
un may estingit plaher;
es dí, un filó de delicias
que jo exploto constantment.
¡Casarme jo! ¡puig. ¿que t' pensas
que jo m' hi begut l' seny?...

Enrich. En fi, t' so franch: t' tenia
per un xicot mès de bé.
¡Libertí!

Cassimiro. ¡No m' fassis riure!....
Ets molt cándit casi un nen.
¡Las donas!.... Son una fruita
que abunda per tot arreu.
¿No sabs pas quantas ne tocan
per cada home?

Enrich. (Rient.) ¿Dras?

Cassimiro (Marcantho) ¡Sé!

¡Vaja, contentat ab una
sobrantre tantas!

Enrich. ¡Cap vert!

Cassimiro. ¿Yo gastá escrúpols ridiculs?....
¡Oh! ¡Y ara tot justament
que aquesta rossa que t' deixa
sembla que al fí s' enterneix!

Enrich (Ap.) Probem d' explorá l' terreno....
(Alt.) Y digam, ¿podré sabé
lo nom que porta aquest ángel
que t' enfinga á tal extrem?

Cassimiro. Lo nom.... es un nom que glassa

Enrich ¿Que vols di'?

Cassimiro Lo és un nom fret
S' diu Nieves.

Enrich (Contenint la seva turbació.) ¿Si? (Ap.) ¡Que sento!

Cassimiro Pero l' cor es diferent.

l' cor sèu es una brasa,
més qu' aixó: un volcan.

Enrich. (Ap: ab dolor.) ¡Oh, Dèu!

Cassimiro. Aixó 's coneix desseguida,
y jo per práctica se'...
(Reparant en que Enrich está pálit y pensatiu.)
¡Noy, t' tornas groch. ¿Que t' passa?...

Enrich. (Dissimulant torpement lo sèu estat interior)
¿A mi?...¡Res! (Ap.) ¡Dissimulem!...
(Alt.) — Dispensam. Ara m' recordo
d' un encárrech qu' haig de fe.
Molt; d' aquí á una estona
soch ab tu. (Dirijintse vers al fondo.)

Cassimiro. (Bromejant.) ¿Tant de repent
deixarme? (Ap.) ¡Aixó porta cúa!

Enrich. (Ap: en lo llindar de la porta.)
¡Si la Nieves m' enganyés! (Desapareix)

Escena IV.

Cassimiro.

Disparat com una fletja
ha fugit. ¡Sempre l' mateix!...
Nos hem educat á Lóndres
'ls dos junts de petitets;
d' índole estudiós, guanyaba
éll mólts prémis cada mes:
refractari jo als estudis
era en cámbi l' revers d' éll.
Y apesar d' aquets caráctors
tant distints, ab fé 'ns volem.
(Se sént á fora soroll d' un cotxe qu' arriba. Apareix lo Sr. Arcis tot afanyat.) — Lo cotxe arriba.... ¡Hola, Arcis!...
¿Sembla qu' hi ha moviment?

Escena V.

Dit. — Sr. Areis; luego Laura.

Sr. Areis. ¡Oh, ja se sab, aquets dias!...
— Laura, cuita!

Laura. (Apareixent.) ¡Válgam Déu!...

Sr. Areis. (Cremat.) ¡Válgam dotse! Vaja, mantó
y no m' repliquis (se 'n va pe'l cancell.)

Casimiro. (Ap: á Laura.) Los vélls
son regañosos.

Laura. (Ab dignitat: ab to aspre.) M' es pare,
y si m' regaña, ho pot fé. (Se 'n va.)

Casimiro. ¡Quin orgull té aquesta móssa!
¡Sembla que li es porch l' rey!...
— Vejam si del cotxe baixa
alguna altre nova pell?...
¡Las donas!...¿Pero que fora
la terra sense ellas? ¡Res!

Escena VI.

Cassimiro — Al poch rato apareixen D. Calisto y lo Sr. Esteva; lo primé dona l' bras al Sr. Arcis, es coix y va ab una carosseta. Lo Sr. Esteva, diu un zach de vit; es un tipo de sacristia: sombrero passat de moda, gorra negre d' estam desota, levita antiga y sabatas de sivella.)

Sr. Arcis. (Dintre.) ¡Liuin! L' mundo aquí á l' entrada.
Noya, pren tú la maleta.
¡Vés, avisa á la Pepeta
que baixi! ¡Corre, encantada!

Cassimiro (Mirant á la part de fora del cancell)
Dos gueros, y cap xicota.
¡Vatúa! ¡Si aquell que baixa
es D. Calisto Manaixa,
lo tutor de la Carlota!
¡Tranquilitat meva, adeu!...
— No vull que m' vegi per ara (Se n' va.)

Aparèixen lo Sr. Arcis, D. Calisto y Sr. Esteva en la disposició que s'ha indicat.)

Sr. Arcis. (A D. Calisto.) ¡Vaja, que va fort encara!...
Agafis bé del bras meu...

D. Calisto. (Seyentse.) ¿Qu'es aixó d'aquets agents?...
(Senyalant al Sr. Esteva.)
Si no es per mí aquet senyó
en-cut... perqué'm carinclo,
ab bons ó mals arguments,
me l'haurá ben pescat
fentli veure, senyó Arcis,
¡assombris!...—¡vaja, es precís
mólta barra, la vritat!...—
fentli veure que vosté
dóna banys d'aiga comú,
que apenas may té ningú,
que la taula no val re...
Al sentirho he dit:—¡Bravo!

No m' digami aixi aquells banys....
¡Jo hi vaig fa prop de trenta anys
y apenas ja tinch dolò!"—
¡Es un fástich lo que passa
aqui á Caldas avuy dia!
La bona fé, l'armonia,
¿hont és?...¡Penso que á la bassa!
La serietat ha fugit
de quaranta anys en arrera:
ara s' viu ab la fal-lera
d'atesorá; més ben dit:
sols l'impúdica avaricia
dins de'ls cors pren cos y forma:
re s' fa qu' estiga conforme
m'apoyat en la justicia.
Sr. Esteva. D. Calixto, es cert, diu bé;
per mi aixó es més clá que l' sol;
tot marxa, no com Déu vol,

si no com vol lluhirse.
Tot es obra d'en Bayeta,
mossen Cosme sempre ho diu:
— "L'or goberna; éll sols prescriu
las lleys dins nostre planeta" — (Pausa)
¿Sab que axó es mólt sentenciós?...
No es estrany; ¡éll es mólt sávi!...
Jo estich pendent del séu llávi
quant parla: té un do preciós.
Va dirme un dia á can Quarro:
— "Lo món no té peus ni cap"... —
(Mirant alternativament á D. Calisto y al Sr. Arcis ab gravetat)
En summa, vejin si sab
qu'ara vol corretjí l' ~~Narro~~.

D. Calisto. (Rient.) ¡Tira!

Sr. Arcis. ¡Ja es home de ciencia!

D. Calisto. ¡Corretjí l' ~~Narro~~!

Sr. Arcis. (Tenintho á merit.) ¡Redéll!

Sr. Esteva. ¡Si cada paraula d'éll
es, senyors, una sentencia.
Vostes l' poden sentí
si volen.

D. Calixto. Si no 'ns indica
en tòt cas allí hònt predica....

Sr. Esteva. Tot lo més que vé á 'n al Pi.
(Ab complacencia extrema.)
¡Fa un goig posat á la trona!...
Alt bon mosso, grassonet...
Deixa escapá un gemeguet
d'en tant en tant: jo hi vist dona
que quant l' sént s'extasía
y hasta hi posa un pam de greix;
no anèm lluny: ahi mateix
al vèspre á Sta María
l'escoltaba una senyora
ab tal pietat y atenció

qu'esclama al sopte: —¡Ay, Senyó,
quant feliz la terra fòra
si 'ls homes qu'ella conté
tinguessin tots igual temple!"—
¿Volen vostes millò exemple
del seu mérit?...¡Nó pot sé! (Pausa)

D. Calisto. Nos hem distret del objecte
primitiu, y reincideixo
en éll, perqué m'presumeixo
que si intervinch al efecte
en contra un abús, podré
evitá las consequencias:
tinch amistats é influencias
y d'ellas aquí m'valdré.
¿Hónt s'es vist ahá á sustreure
d'aqueix modo baix la gent?
¿Perque mantení un agent
que á tothom fa de mal veure?

¿Perqué sembrá axí l' descrédit
entre uns y altres, qu' encòna
las passions, y tant sols dòna
desgustos, sènse cap crédit?

Sr. Areis. Axó sí qu' es mòlt ben dit.*

D. Calixto. Agènts per tòt: á Moncada,
á Mollet, fins de parada
á Barcelona.... ¡inaudit
es lo qu' es veu!.... Pren bitllet
á l' estació, y un en brusa
se li presenta, que abusa,
per parlanxí y bellugnet,
fins de la calma d' un sant,
y li diu: — "Vosté potsé
va á Caldas? Miri aquí té
una tarjeta; entretant
llegeixi; jo sò un agènt,
y axís com agènt que sò,

240

li recomano l' millô
y mes gran establiment
de la vila: bona taula,
habitacions espayosas,
rich servey, jardí, mil cosas
per dirli en una paraula
que no trobará en lloch més...." —
— "Bé, vaja, deixeume en pau
y no siguen tant rin-rau;" —
respon algú en ira encés.
Gira cúa, y rep l' insult
ab resignada paciencia;
pero torna ab insistencia
al sêu tema l' mólt tabul
y á un altre próxim empaita,
que, ó l' arriba á conquistá,
ó aquell l' enjega á fregá
tip d' éll y de tanta gaita.

Sr. Areis. Sempre m' he sigut contrari
de 'ls agents; mes... ¿qu' ha de fé?
¡lo mon va aixís!

Sr. Estera. Aixó té
lo progrés estrafalari.
Aquest afany sempitern
de fugí de tot lo antich
y sols volé otrá al abrich
del us y costum modern!...

Sr. Areis. Permetim. Anem al grá.
¡No 'ns perdem per negligencia!
¿Vol quarto de preferencia
ó de 'ls altres?

D. Calixto. ¡Aixó plá!
¡Si l' dilluns li vinc escriure,
— y aixó entranya un compromís. —
que avuy per tots dos tingues
lo quarto set preparat!

Sr. Areis. ¿De veras? ¡Quedo parat

del que m' diu!

D. Calisto. Home, ¿y com es?

Sr. Areis. Li juro que no he rebut

tal carta, jo.

Sr. Esteva. (Ap: ab mal humor.) ¡Aixó s' complica!

D. Calisto. (Sorpres.) ¿Com pot sé? No se m' esplica

la causa.

Sr. Areis. S' haurá perdut

ó estraviat en l' correu.

D. Calisto. No es possible.

Sr. Areis. Si, senyó.

D. Calisto. ¿I donchs l' administració

es un mito pe'l que s' veu?

Sr. Areis. Hi ha carta que per vení

de Palau triga vuit dias

Avuy mateix, don Matias,

que fa mitj mes qu' es aquí,

de Mollet n'ha tingut una
de dos semanas he fetsa.

Sr. Esteva. ¡No vè tant prompte una pletsa
enjegada ... de la lluna!
L' temps de 'ls carros ab bous
ab mès ordre tòt anaba,
y francks 'ls ports, un gastaba
per escriure al any tres sous.
Ara ab sellos y empleats
y carrils per tot arreu
vè á sè aquí á Espanya l' correu
com l' joch de 'ls disbarats.
- Vaig escriure á ma jermana
una carta á Collbatò:
donchs primè va anà á Mahò,
y d' aquell punt à l' Habana:
desde l' Habana á Madrit
y d' allí á Sant-Sebastià;

Y per últim va torná
al lloch d'hont habia eixit.

Sr. Arcis. (Perdent la paciencia; pero ab to afable.)
Dispensin la interrupció —
qu'es dia avuy de feynada:
tinch á dalt pintiparada
pe'ls dos una habitació;
pis primé, número deu,
bon llum, balcons al jardí,
duas arcobas.

Sr. Esteva. (Satisfet.) Aixís
já m'agrada!

Sr. Arcis. D'aquí s'veu
(Senyalant per entre las vidrieras un punt en lo jardí.)
Es aquella.

D. Calisto. (Al Sr. Esteva.) Aném á dalt
y 'ns n' farem milló idea.

Sr. Esteva. (~~Satisfet.~~) ¡~~Aixís~~ A mi la verdó m' recrea;

lluny d'arbres estich malalt.

(Tots los personatjes d'aquesta escena se'n van.)

Escena VII.

Nieves, Enrich: pe'l jardí.

Enrich. Ho sé tot; sé que m'olvidas,
que fins te burlas de mí;
qu'ets una falsa

Nieves. ¿Es á dí
que donas fé á las mentidas?
Si algú m'culpa, tu ja l'creus.

Enrich. No m'has dit ni un: — ¡Jo t'estimo!

Nieves. ¿Y t'mereixes tu cap mimo?
¡Insults! ¡No tens cap ni peus!

Enrich. ¡Mil gracias! Aquet llenguatje
no m'apareix ni gayre
ni convincent.

Nieves (Disgustada.) ¡Endevant!....

¿Y ets tú, Enrich, tú qui m'ultratje?
¿Duptas de mí? ¿Y es possible?....
¿Y es aquet l'home que creya
tant perfecte?.... ¡No ho preveya!....
¡Quin desengany més horrible!
¡Gelós, vulgar!.... Tu no tens
cap qualitat que t'ensalsi
als mèus ulls, ó bé que t'alsi
d'entre 'l vulgo de las gents?....
¿Puch ja en consciencia estimarte
y seguí aprop tèu?.... ¡Ah, no!....
Posada en tal situació
no vull ni dech escoltarte.
Caigut ja del pedestal
t' veig ab ta propia forma
en re ajustada y conforme
al mèu bèll tipo ideal.

Enrich. (Ab sorna.) T'elevas tant que t'elevas.

á las etéreas regions
peŕ vanas declamacions
son veig las disculpas tevas.

Nieves (Ab orgullos desdeny.)
¿Disculpas jo? ¿La ignocencia
deu darlas may? ¿digas?

Enrich (Cansat de tantas paraulas y exageracions.) ¡Ba!
¡Axó es ridícul y ja
se m' acaba la paciencia!
¿Qué vols dí?

Que no m' enujis
ab rahons de peu de banch
ja que á mí, sent noble y franch,
m' irritan 'ls subterfugis.

Nieves. (Ab rábia mal contiguda.)
Enrich, m' hi ben enganyat;
veig que no sols ets gelos,
fátuo, estúpit y orgullos,

 244

si no fins mal educat.

Enrich. (Clavant la vista en Nieves, ferit en la seva dignitat.)

¡Nieves!

Nieves. (Ab grave entonació.) ¡Prou! Res mes de tu vull sabé... ¡m' ho ben mereixo!...

(Ab odi reconcentrat, dirijintse vers la porta del fondo.)

¡Fins crech quàra t' aborreixo

com no he aburrit á ningú!

Escena VIII.

Dits. — Cassimiro, que ha sentit part d' aquesta escena)

Cassimiro. (Rient ab estrèpit.)

¡Ja, ja, ja! ¡Be, noys, magnífich!

Gelosia, febre, amor,

disputas, queixas, furor...

¡Ja m' esplico l' geroglifich!

(A l' Enrich) ¡I tu, pillet, tant callat

com t' ho tenías! ¡Molt be!

(Ap.) M' retiro já que sé
que la proa m' has guanyat.
(Alt á Nieves) Nieves, responch de l' Enrich;
á ulls cluchs l' pot aceptá
qu' es l' home més casolá,
més dócil y bon amich.

Enrich. (Recalcant las paraulas, pero evitant en lo possible la veu. Demostrará alguna afectació.)
Cassimiro, suprimeix
elogis que no mereixo....
¿No la vols? Te la cedeixo!...
L' impuls del teu cor segueix.
Ella sens cap dupte alguna
enamorarte haurá;
es hermosa.... pero, ¡ba!
no t' envejo la fortuna.
Flor de perfums exquisits
que ab molta pompa vaná;

245

flor que no més dura un dia,
y al tocarla, s' clava als dits. (Se n'va.)

Escena IX.

Nieves, Cassimiro.

Nieves. (Al cap d' un rato d' haversen anat l' Enrich.)
¿ Y es vosté qui me l' abona?...
¡ Que vaji allá en nom de Déu!...

Cassimiro. (Que no compren bé la situació respectiva de Nieves y Enrich.)
¿ Que ha passat?

Nieves. (Ab énfasis y gran despit.) Hasta m' sab greu
que, incauta, allí en Barcelona
hagués pogut escoltá
revelacions de 'ls seus llavis
qu' ara m' semblan vils agravis
quant 'ls vinch á recordá.
¿ No ha vist que baix y mesquí

s'ha conduit?

Cassimiro. ¡Oh! Moderis,
senyoreta, y consideris
que potsé 'ls gelos....

Nieves. (Ab molta indiferencia.) En fi,
no s' vulga rompre l' cervell
defensantlo.

Cassimiro. Esa un rigor...

Nieves. Fins li faig massa favor
ocupantme aixi ara d' ell.

Cassimiro. (Defensant á l' Enrich; pero sensa entusiasme.)
Es un amich d' infantesa
y val, l' conech de sobra;
es educat y sempre obra
en tot ab delicadesa.
No es pas rich.... pero ¿qu' hi fa?...
Sab trevallá ab decisió
y talent: la posició,

no ho dupti; ell ho la farà.
N. es un jove pusilànime
ni encongit ni irresolut
te ab justicia l' vot unànime
Y aixi m' sopte certament
que l' vulga suposá neci,
ó bé n' parli ab un despreci
que jo'us trovo inconvenient.
(De prompte com si li sapigues mal lo havè pronunciat la paraula "inconvenient", diu ab un to mólt dols y suau:)
No s'ofenga.... l'amistat
potsé m' cega....
Nieves. (Rient ab coquetisme.) ¡Y l' té en babia!...
¡Si á l'Enrich se li ha mort l'avia
vaig que un altre n' hi ha quedat!
Mudi de conversació
si m' vol teni mès contenta.
Cassimiro. (Ap.) Puig que mansa se m' presenta,

aprofitem la ocasió.

(Alt.) — Corrent, li daré aquet gust

ja que aixi está ab éll de punta;

mes.... vull ferli una pregunta:

¿m' será franca?

Nieves. (Ab amabilitat.) Es injust

en preguntarmho no més.

¿Quant no ha vist en mi franquesa,

desprendiment y noblesa

portada sempre al ecsés?

Cassimiro. (Ap: ab petulancia.)

Aquet llenguatje....; He fét mella

ja en lo séu cor!

Nieves: (Picada en curiositat.) ¿Que m' vol di?

(Nieves mira de fit á fit á Cassimiro com esperant la pregunta.)

Cassimiro (Ap.) ¡Endevant!; Si m' mira aixi

ja m' veig prompte á la paella!

(Pausa. Ab recel, y pensant las paraulas.)
(Alt.) — Digui, Nieves... ¿estimaba
á l' Enrich de bona fé?...
¿li duya afecte?...

Nieves (Estranyant la pregunta.) ¿Perqué?...
Ab saberho, ¿que s' acaba? (Pausa.)

Cassimiro. No insisteixo já que aixís
vol teni 'l secret reclós.

Nieves. (Pensant bé lo que ha de contestá.)
May del mòn, promes ó espós,
èll m' haguera fét felís.
No es l' tipo mèu. — Un dia
ó una nit de temporal
entra á n' al café Condal;
ven y saluda á la tia,
s' assenta á la nostra taula
calat d' aigua com un pop,
crida l' mosso, pren un xop,

m' dirigir la paraula;
— Lo justa, s' espresa bé; —
m' dispara l' primé tiro,
somrich, per alzar me l' miro....
y amichs prompte 'ns várem fé.
Per fi 'ns acompanya á casa,
'ns visita l' endemá,
seguir venint, pero éll ja
encés d' amor com la brasa
dins d' un fugó, ardentament
m' agassatje, m' desconcerta,
lo mêu cor dormit desperta
y m' arrenca un suspirament.
(Deixa escapá un sospir.) Obro 'ls ulls á la rahó,
de lo dit m' penedeixo....
pero amago y reprimeixo
ma repentina aversió
vers un enllás imposible;

y pe'l deber obligada
hasta aquí á un home
he suportat resignada
hasta aquí á un home insufrible.
(Ab despreci.) Aquesta es l'historia exacte
d' mis amors de pacotilla
de la estofa més senzilla;
es dí, un sainete en un acte;
sainete que qual novell
actor, torpe y perturbat,
l'Enrich ha representat
ab un éxit digne d'ell.
Seva es, donchs, tota la gloria
baix mil conceptes distints...
¡Quin' anca de redolins
se n' pot fé d'aquesta historia!
(Ap: ab malicia) Per sé l' quedi dit tot mentida
m' he explicat d' alló més bé.

Cassimiro (Ap.) So' un cobart!.... ¡Res ja m' dete!...
Aquesta dona embellida
per mil encants y atractius
m' esclavisa poch á poch
y m' brusa aquí dins l' foch
de 'ls seus ulls provocatius.
(Alt.) Nieves.... jo tenia entés
que vosté á l' Enrich l' amia
un compromís que tenía
arrels fondas: si tal no es
estich tranquil de conciencia,
puig si ahí atrevit li deya
paraulas d' afecte, m' creya
que podia ab complacencia
dirlas seus dany de terce;
y aixís no li semblí estrany;
— ja que avuy tampoch faig dany
á ningú — que tinga á be

lo repetirlas solícit
no sols un cop, si no mil,
perque á un rostre tant gentil
com l' seu, es sempre lícit
adorarlo, com s' adora
en las regions més salvatjes
surt, anunciant per l' aurora.

Nieves. (Ab ironía; pero rebent ab agrado las paraulas de Cassimiro.)
Poétich y galan está
certament, y no m' agrada
l' adulació refinada,
puig sovint sol enganyá...
¡Hermosa jo!...¡Cassimiro!....
No vulga darme l' trevall
de que m' miri á n' al mirall....
¡es tant poch lo que m' hi miro!...
Si haguessim d' escoltá á tots
als que, ab bons ó mals instints.

'ns diuhen ángels divins,
estrellas, ó altres cènt mòts
més ó menos apropiats,
estariam bèn posadas!...
(Ab coquetisme.) Mès però algunas vegadas
'ls tenim per acertats.
(Rapidament.) — Y adèu, quedis aquí en pau;
la tèva paraula amena
com lo cant de la Sirena
es perillosa, y atrau.
Lliure d' un amor antich,
— dos mesos y tres semanas
de fèrra — no m' venen ganas
de da succesió á l' Enrich.
Per lo tant, com diu l' adage,
á tots 'ls jóves vull fè
orellas de mercadé
per evadi 'l dols contage.

Cassimiro. (Que ha anat prenent coratje ab la relació de Nieves)

¡Ah, Nieves! Vosté m' fascina,

y ja l' cor sens resistencia

no s' pot sustraure á la influencia

de la fetre que l' domina.

(Com volentse ajonollá.)

¡Tinga compassió de mi!

Nieves. (Esclatant la rialla, é impedint l' acció de Cassimiro.)

¿Que s' creu qu' estem en l' teatro?

Cassimiro. (Ab passió.) ¡Crega tant sols que l' idolatro!

Nieves. ¿Y de quant?

Cassimiro. (Desbordantse.) D' avuy, d' ahir,

de sempre... ¡que ho sé de quant!...

La seva imatje preciosa

jo l' he vista vaporosa

vetllá 'ls meus somnis d' infant;

d' adult l' he vista ab freqüencia

flotá alegre á vora meu;

home fa, per tot arreu
veure creya sa presencia;
y desde l' bell punt que á Caldas
devant meu s' ha presentat
baix la hermosa realitat
d' una dona jòve ab faldas
tal qual en ficcions la veya:
— Deu te la envía, m' hi dit;
es ella que dia y nit
t' voltaba y t' somreya;
ella es, si, qu' ara la sort
lo camí t' obra y aplana
perqué esposa y soberana
tú la fassis del teu cor. — (Pausa.)
Nieves, ¿ hauré de morí
plé de dol y de frisansa,
sens un destell d' esperansa,
sens podé arrencá aquell si

de 'ls seus llávis, que ab anhél
desesperat solicito?....
Parli d' un cop.... jo l' incito
á parlá'.... ¡no siga cruel!
(Nieves no respon de moment. S' queda cabisbaja, juga maquinalment ab un llas, ó ab qualsevulga adorno del vestit, y diu al últim:)
Nieves. ¿Es di que aixó 's formalisa?....
¡No t' creya tant exaltat!....
M' ha commogut.... La veritat,
confeso que m' simpatisa....
Y me potsé d' un plasso breu....
¿com vol que li diga?.... esperi....
quizás.... pero consideri
que jo.... en fi.... no res.... ¡adeu!
(Aixó ab refinat coquetisme. La paraula ¡adeu! la diu tot de prompte segura del efecte que fará en l' ánimo de Casimiro. Aquet, cego, enamorat, li allarga la má y diu ab

emoció:)

Cassimiro. La ma, Nieves.

Nieves. (Fent la ruborosa.) ¡Cassimiro!...

Cassimiro. No temi: zó comedit.

Nieves. (Ab veu baixa, á cau d'orella, ab estudiat sentiment y entussiasme.)

¡T'estimo!

Cassimiro. (Boig dé satisfacció.) ¡Déu m'ha sentit!

(Pren la ma de Nieves y la besa efusivament. Apareixen en aquest acte D. Calisto y lo Sr. Esteva que sorprenen á Nieves y á Cassimiro en l'actitud que s'ha dit. La primera fa un crit y fuig com una exalació.)

Nieves. Prudencia.... ¡Ah!!... (Desapareix.)

Escena X.

Cassimiro.—D. Calisto, Sr. Esteva.

D. Calisto. (Al fondo, avergonyit.) ¿Qu'es lo que miro?

Sr. Espera. (A D. Calisto, senyalant á Cassimiro.)

¿No veu las costums del dia
lo que portan?

D. Calisto. (Sens adelantá un pas.) ¡Bé ho veig prou!

Cassimiro. (Que ha recobrat lo domini sobre sèu.)

No m' estranya que s' estranyin
de lo qu' han vist; un petó
fet á la ma es un delicte
sens precedent, grave-atrós,
que la societat ofesa
castiga d' un modo fort;
y mòlt més quant lo fa un jove
á una noya ab afany dols
en un puesto tant visible
y sens dangina intenció.
Y dispensim, D. Calisto,
si aquet jove perillos,
reo confés y convicte,

lo saluda de tot cor. (Li dóna la ma.)

D. Calisto. (Encaixantli.) De paraulas may n'hi faltan....

Y donchs bé; ¿que diu de nou?

Sr. Esteva. (Aproximantse á la taula.)

(Ap.) Llegim entretant lo "Brusi".

No m'agrada aquet minyó.

Cassimiro. Lo de sempre: bona vida

y gastant pistrinch.

D. Calisto. L'assot

d'un jove es tenirne massa,

y vosté m'menesja molt.

Lo séu papá va deixarli

una bona posició.

Cassimiro. Aixis.... may menos; no m'queixo

per cert de la méva sort.

Sr. Esteva. (Llegint lo diari. Demostra disgust y sorpresa.)

"Venecia, cuatro de Octubre:

hoy D. Cárlos de Borbon

ha llegado aquí de incógnito;?...

(Representant.) ¿D'incógnit diu? ¿y ara?... ¡bo!...
(Llegint.) Dos hermosísimas damas
estaban en la estación
aguardándole: eran húngaras
segun de pública voz
despues se ha dicho: ha causado
tal hecho grande estupor."
Deixant de llegí y tirant lo diari ab fástich y rábia.)
¡Calumnias! Aquest diari
s'ha tornat lliberalot
y no podrém 'ls católichs
llegirlo sens prevenció
D. Calisto. (Que ha seguit conversant ab Cassimiro.)
Siguim bén franch, ¿significa
lo qu' he vist aquí fa poch
que l' fill de Vénus, Cupido,
ha fét presa del séu cor?
¿Está enamorat de veras?...

Jo l'estimo de debó.
No voldria que fos víctima....
¿com li diré?... d'un amor
fictici, trivial, efímero:
la jiventut tot es foch
y per no res s'il-lusiona,
després li cau la il-lusió
y lo que avans creya ditxa
es més tart pena y trastorn.
Deixis de caras bonicas,
no miri 'ls vestits ab flochs;
busqui aquell positivisme
que no enganya: busqui aixó;

(Tocantse l'cor fortament.)

un ànima noble y pura
que l' comprenga.... es dí, un gran cor.
Miri, aquí té á la Carlota;
es bona, y fins té un bell dot.

No es gens lletja.... un xich morena....
pero.... vaja.... Déu n'hi dó.
Ademés, ara d'un *tio*
que va morí á Charleston
ha heredat trenta mil durs
bitllo bitllo.... ¿que més vol?....
A mí 'l cariño no m' cega;
só després, si be tutor.
Ja li he dit deu mil vegadas:
—¡Cásis ab ella, traidó!—
perqué jo sé qu' es un ángel
de bondat, y á més de tot
sé qu' ella en secret l'estima,
en fi, que per vosté 's mort;
y vosté, indécis ó apátich,
no n' fa cas, y va pe 'l mon
buscant la lluna en un cove
tenint com té aprop lo sol.

Cassimiro. M'hi pensaré, D. Calisto.

(Ap.) ¡Quin home més enfados!

D. Calisto. ¡Malorum!.... Si á mi aixó al menos

já m'ho dit quatre cents cops

Cassimiro. (Ap.) Res sabrá de la herencia

d'aqueix tio.... ¡es portentos!...

¡Pero ella es tant tonta y faba

y fins parla palpissot!....

(Alt.) — Crech que vosté m'aconsella

ab bon fí.

D. Calisto. Ab l' fí millò

Cassimiro. Mólt sovint m' causa tédi

y tristesa l' viure sol.

Estich tip já de 'ls excessos

de la juventut, que ab goig

deixaré per una vida

més pura, tart ó dejorn.

Ab sinceritat li parlo.

creguim.

D. Calisto. Sempre l' crech de tot.

Mes, no obstant, lo que ha dit ara

m' omple de satisfacció.

(Ap.) ¡Quant sapiga la Carlota

aqueix cambi! (Alt.) Corrent, donchs;

parlarém d' aquest assumpto

després ab més estensió.

Cassimiro. Quant vulga (Ap.) ¡Al fi en pau m' deixa!

D. Calisto. (Al Sr. Esteva que llegeix los anuncis penjats en las parets.)

¿Vé, senyo Esteva, á dá un vol

per la plassa?

Sr. Esteva. No desitjo

altre cosa. Es vergonyós

lo que insertan certs periodichs....

¡Tot just húngaras!... ¡Quin mòn!...

(D. Calisto y lo Sr. Esteva se 'n van.)

Escena XI.

Cassimiro, molt pensatiu.

¿Podria olvidá á la Nieves
per un altre?... Cents cops no!...
¡Riquesa!... ¿qu'es la riquesa!...
Viure sols pe'l drinch de l'or
casi bé es tancá las portas
al més tendre y pur de 'ls goigs. (Pausa.)
¡Comprench que lluny de la Nieves
sentiria un buit molt gros!

Escena XII.

Dit.—Enrich, després d'haberlo contemplat un rato.

Enrich (Adelantantse.) ¿Estás content?

Cassimiro (Sortint del séu ensimismament.)

Ho estich sempre (Pausa.)

(Suavisant la veu tot lo possible.)

¿Encara m' guardas rencor?

Enrich. (Fentse 'l desentés.) ¿Perque ho dius?

Cassimiro ¡Com que allavoras

m' has parlat ab aquell to!.... (Pausa.)

¿Es á di que tú y la Nieves

us enfadau?

Enrich. ¡Que vols!....

¡Es hermosa!.... ¡Com la cara

tinguès la coqueta 'l cor!....

Aquí ab la Laura s' acostan

conversant.... ¡Bona ocasió!....

Escoltemlas: potsé 'n tregui

algun partit. (Empeny vers 'l fondo á Cassimiro.)

Cassimiro. (Ab disgust.) ¡Quin xicot!

(Un y altre s' ocultan.)

Escena XIII.

Nieves. Laura; apareixent pe'l jardí.

Laura. Vaja, 'ls dias de l' Aplech

son sempre 'ls de mès afanys.

Nieves. ¡Si qu'es un fástich!

Laura. Cad' anys

lo mateix....; á fe m' distrech!

Nieves. ¿No la causa está subjecte

aixi al treball, en la fló

de la edat?

Laura. ¡Bèn lluny d'aixó!...

Dech per deber, per respecte,

per carinyo y per virtut

ajudá al meu pobre pare....

es viudo... jo no tinch mare....

¡ell sènsa mi s' veu perdut!

Nieves. ¿Que no basta 'l temps? Aneis

per dú sol l' establiment?

Laura. Per acontentá á la gènt

molta <u>mónita</u> es precis.

Lo pare ja té alguns anys,

está aixafat y no té
lo caracter que convé
dins d' una casa de banys
hònt hi ha personas que tenen
distints modos de pensá,
y s' deu sempre procurá
pe 'ls que se n' van y 'ls que venen.

Nieves. Sé n' fa de més y de menos.
¡Cal temí filosofá!....
(Baixant la veu; pero ab mòlta intenció.)
¿Que no s' recorda cap dia
qu' es fèta á imatje de Venus?....

Enrich. (A Cassimiro.) La som á la barra d' or.

Nieves. ¿Que l' pit batega y suspira
al impuls d' una guspira
qu' es per mòlts volcan d' amor?....
¡La juventut!... Tòt indica
lo qu' ella es: plahers variats

y hermosos sómnis daurats;
en fí, la edat mès bonica.
Edat dolsa en que una viu
pe 'ls joves sempre elogiada,
mès alegre que l'aubada
d'un día seré d'istiu.
Y aquest vull y aquest no vull
tant al jovent desatina
que sèns cap esfors domina
y rendeix lo sèu orgull;
y ó bé 'n desdenya á un de baix,
ó ab aqueix mès prim fa guassa,
ó per gust dóna carbassa
á un d'alt com un bastaix.
Un ne vol que trist ó apáthich
sembla que no s' ficsa en re;
—pero que li es á vosté
per casualitat simpáthich;—

res mès senzill: prompte ab manya
posa 'ls ardits tots en joch,
y al jo vè que poch á poch
se l'atrau, mentres l'enganya.
Hi bromeja un mès, dos, tres,
y quant tipa d'ell s' empatxa
ab una escusa l' despatxa
sens mirá si s' queixa ofès.
Creguim, aixó 'es deliciós,
divertit é incomparable...
¡Res tinch per mes agradable
que l' veure á un jove fè l'os!
May cap d'ells lo meu cor dòma,
y si bè 'ls busco y m' agradan
'ls seus capritxos m' enfadan
y no m' hi lligo ni en bròma.
No vull en la edat que tinch
esclavisarme ó rendirme;

ja tant sols vull divertirme;
en lo demés no hi convinch.
Tenirne un ó dos en babia
y viure ab ells tot lo dia:
aquesta, — dich á la tia, —
per mí es la cosa més sabia.
Ella m' desitja arreglá
per sortí de compromisos;
pero no existeixen visos
de que aixó ho puga lográ.
Més tart... no diré que no;
quant vegi que arriba l'hora
jo mateixa diré: — ¡Fora!
¡S' ha acabat la diversió! —
Buscaré un jove aixerit:
sé l' hauré pot una mirada
ab foch pe 'ls meus ulls llensada;
l' embruixo, y... ¡ja tinch marit!

Laura. Nieves, ¡ay quant s' equivoca!...
Tinch de dirli la vritat:
lo llenguatje que ab mi ha usat
no está bé en la seva boca.
L'amor pur dú per consigne
dins d'ell un goig inefable;
quant no es aixi es reprobable,
deshonest y fins indigne.
La noya que com vosté
varia qual la veleta
al vent llensada, y coqueta
juga ab l'amor sensa fé,
la burla alcansa més tart
per retop de 'ls que burlaba,
y l'goig mentit se li acaba
costantli l'riure mólt car.
L'honestitat es la joya
que més brilla, y més atrau,

y aquella que millò escau
á la cara d' una noya.
Lo sèu modo de pensá
es, sènt fals, sempre enganyos;
y si troba deliciòs
aixó que diu d' embancá
als jòves ab bèlls ardits,
no li envejo la... delicia
quant ab tal cega impudicia
desperta 'ls sèus apetits.
Jugá ab foch may es cordura:
guardis que un divertiment,
que fins creu potsé ignocent,
no li ómpli l' pit d' amargura
algun dia per descuit,
puig que tota diversió
que s' basa en la irreflexió
dóna al últim l' sèu fruit.

.:.

¿ Y acás venim á la vida
per divertimse y gosá?
¿ Es lo deber un nom va
ó 'l bon exemple mentida?
¿ Séns restriccions no 'ns debém
á la familia, al afecte
que 'ns reclama, al bon respecte
que al neixe d'ella rebém?
No pensaré may com pensa
si tinch la pida de Déu:
¡ entre 'l séu pensá y 'l méu
média una distancia inmensa.

Nieves. (Ab énfasis.) ¡ Está molt matinlosa!...
Defensa unas teorías
tant rancias, que en nostres dias
no serveixen de gran cosa. (Pausa.)
—¿ Vosté coneix á l'Enrich?...

Laura. ¿ Y com no? De l'any passat:

es simpàtich.

Nieves. ¡Testirat!....

Donchs á n' ell y al seu amich,
en Cassimiro, 'ls vull fé
pernabatre: m' rich de 'ls dos:
ara l' últim m' fa l' os
y he romput ab l' primé.

(L' Enrich y Cassimiro s' habian acostat lentament aprop de Nieves y Laura: al pronunciá aquella las últimas paraulas del vers, Enrich ab molta calma, diu:)

Escena XIV.

Ditas.-Enrich, Cassimiro: aquet afectat.

Enrich. No ho lograrás, insensata.

Laura. (Ap.) ¡Quin susto!

Nieves. (Ap: ab tranquilitat.) ¡He perdut l' plet!

Cassimiro. (Mal contenint la seva indignació.)

¿No ho veu sempreta? L' bet.

li ha sortit per la culata.

Laura. (Ap.) ¡De vergonya m' cau la cara!

Cassimiro. Qui aixís vilment procedeix,

diguim, ¿ quin càstich mereix?

¿ Lo despreci?... ¡ Es poch encara!

Pero vosté... vosté no...

no mereix qu' exalí ab ira

cap queixa, puig sols m' inspira,

més que desdeny, compassió.

Nieves. (Esclatant una forta rialla, y preguntant al mateix à Cassimiro:) ¡Ja, ja, ja! ¿ Ha fet punt, ó com?....

¿ Ha finit ó no?

Cassimiro. (Mirant alternativament à Laura y à Enrich ab assombro.) ¡ Es curiós!...

Nieves. (Que veu apareixe al Sr. Areis, rient com una boiga.)

Senyó Areis, aquets senyors

sembla qu' estan molt de broma.

(Desapareix sensa pará de riure.)

(Lo Sr. Esteva y D. Calisto han escoltat part de la escena anterior; s'adelantan despres d'habersen anat la Nieves.)

Escena XV.

Dits.—D. Calisto, Sr. Esteva: aquet grave.

Sr. Areis. ¿ Que ha passat, donchs?

D. Calisto. (Rient.) ¡ Un desastre!...

Un colomet molt astut
que ha dominat y vencut
ara aquí á n'aquet pollastre.

(A Cassimiro) ¡ Voste no m'vol creure pas!...
¡ Ja ha vist quina gran derrota!...
Desenganyis, la Carlota
pot lluirarlo del fracás.
Pensi qu'es rica, que tè
un cosset prim y flexible....

(Veyent que Cassimiro apenas l'escolta engolfat en altres pensaments.)

¡Vaja, home sembla impossible
qu' ara m' passi aquet papê!

Cassimiro. (Ab mal humor dirijintse al jardí.)
¡Deixim en pau y quietut!....
No vull tractá més ab donas....
¡Malaguanyadas estonas
que ab ellas, neci, he perdut. (Se n' va.)

D. Calisto. (Seguint á Cassimiro.)
¡No n' passi cas, senyó Esteva!

Sr. Esteva. (Seguint á D. Calisto, senyalant á Cassimiro.)
¡Mólt enfurismat se n' va!

D. Calisto. No hi fa re: éll s' amansará!....
¡Es gran la constancia méva!

(Se n' van pe 'l jardí.)

Escena última.

Laura, Enrich, Sr. Areis.

Enrich. (Fingint gran misteri é interés:)

¿ Sóm sols, vritat?.... Senyó Areis:
he descobert un tresor.

Sr. Areis. ¿ Que diu? (Ab assombro.)

Laura. ¿ Vosté? (Id.)

Sr. Areis. ¡ Quina sort!
Pero ¿ ahont?...

Enrich. (Ab serietat.) ¡ Aquí! (Molt baix al Sr. Areis agafantlo pe'l bras.) — Es precís
perqué jo siga ditxós
que me l' donga desseguida
per enter...; ¡ m' hi va la vida
si me l' nega!

Sr. Areis. ¡ Estich confós!....
¿ Lo es meu potsé?.... La vritat
no l' entench d' una paraula....
¿ Vols férmen dos quartos, Laura?....

Enrich. Lo tresor qu' aquí he trobat....
¡ es sa filla!.... ¿ No m' entent?....

Sr. Arcis. No encara. (Laura ofega un crit d'ansietat.)

Enrich. Val un imperi

tot ella pe'l seu criteri

y pe l'cor que té excelent.

Fa per mi perqué s'ajusta

al meu modo de pensá.

Acabém: ¿me la vol dá

per muller, si no l' disgusta?

Sr. Arcis. (Molt sorpres.) ¿Que s' burla de mi potser?...

Enrich. M'ofen si de mi aixó pensa.

Senyó Arcis.... deixéu conversa:

ja ho sab, só un minyó de bé.

Sr. Arcis. La proposta m' regositja

y m' omple per cert d'orgull.

¿Lo hi diut, noya? Jo no vull

sé obstácle á la teva ditxa.

Párlem sènsa cap presió.

Si tu hi avèns jo dono l' sí.

Laura. Per ara.... lo qu'es per mí....
no m' puch resoldre.

Sr. Arcis. (Sorprés.) ¿Com no?

Laura. (Mal contenint la seva emoció.)
Tant alt favor no mereixo.
No s' mostri, Enrich, de mi ofes
ni ho prenga á desdeny, no ho es;
pero jo no m' perteneixo.
Jo m' dech sols á n'al meu pare.
Es vèll y l'establiment
es un gran inconvenient
á tant honor.

Sr. Arcis. ¡Fuig! Jo encara
tinch forsa y puch trevallá.
D'aquí dos anys ta germana,
que já puja ab mólta ufana,
y es com tu, m' ajudará.
Resolte, que l' temps es or.

264

Laura. Si es que vosté ho pren aixó
res mès ja tinch que advertí!....
(A Enrich.) ¡La ma li entrego y l' cor!
Enrich. (Ab efusió.) ¡Gracias, Laura! Jo t' prometo
serte d' avuy en avant,
com cap mès, firme y constant.
Laura. Prench acte, y l' vot t' admeto.
Sr. Aris. Y si aixó es fill d' un bon zel
y us voleu sempre ab fé pura
no us pot faltá la ventura
ni la protecció del cel.

Sc ha acabat.

BIBLIOTECA CENTRAL BARCELONA